

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 641/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Nové Zámky a jeho uzneseniu č. k. 16Pc/45/2023-133 z 21. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. októbra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojich „základných práv a slobôd“, odkazujúc na čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu, ktorý v konaní vedenom pod sp. zn. 16Pc/45/2023 prijal uznesenie č. k. 16Pc/45/2023-133. Sťažovatelia navrhujú „prešetrovanie zákonnosti vydaného Uznesenia Okresným súdom Nové Zámky“.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je otcom maloletého [REDAKOVANÉ] z matky [REDAKOVANÉ]. Jeho otcovstvo bolo určené na základe súhlasného vyhlásenia rodičov vykonaného podľa § 90 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“). Z ústavnej sťažnosti a jej príloh taktiež vyplýva, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16Pc/45/2023 sa vedie konanie vo veci navrhovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti sťažovateľom. Navrhovateľ sa domáha určenia absolútnej neplatnosti právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov o určení otcovstva k maloletému a určení jeho otcovstva, zároveň úpravy práv a povinností rodičov k maloletému. Navrhovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že on má byť biologickým otcom maloletého, čo je potvrdené aj DNA testom z 12. 9. 2023, ktorý bol vykonaný na jeho objednávku.

3. Okresný súd napadnutým uznesením vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalcom RNDr. Ivanom Lehockým z odboru genetiky, odvetvia analýzy DNA. Za úlohu znalca určil: „vypracovať

pisomný znalecký posudok postupom založeným na analýze ľudského genetického materiálu DNA za účelom zistenia otcovstva u všetkých účastníkov konania a to u navrhovateľa, maloletého dieťaťa a muža, ktorého otcovstvo má byť popreté, z dôvodu hospodárnosti konania a k vyriešeniu konania o určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu – súhlasného vyhlásenia rodičov a určenie otcovstva, vo vzťahu k maloletému dieťaťu.“

4. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľa vznášajú námietku: „... máme za to, že ním boli porušené naše, ako aj maloletého základné práva na rodinu...“

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti napádajú postup okresného súdu s odkazom na prijaté uznesenie, ako i samotné uznesenie. Sťažovatelia argumentujú, že ich základné práva mali byť porušené tým, že:

a) Sťažovateľ bol pri pôrode maloletého dieťaťa, od narodenia sa oň stará, pričom s maloletým dieťaťom už má vybudovaný vzájomný vzťah rodič – dieťa.

b) Sťažovateľka má s navrhovateľom negatívny vzťah vzhľadom na neustále prenasledovanie sťažovateľky navrhovateľom a jej fyzické i verbálne napádanie zo strany navrhovateľa.

c) V zmysle čl. 41 ods. 1 ústavy je manželstvo jedinečný zväzok medzi mužom a ženou. Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru. Manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

d) V zmysle čl. 41 ods. 4 ústavy je starostlivosť o deti a ich výchova právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

e) Taktiež odkazujú na ustanovenia zákona o rodine, konkrétne § 90, § 91 ods. 1 a 2 a § 94 ods. 1, pričom poukazujú na ich postupnosť, t. j. že sa jednotlivé domnienky otcovstva uplatňujú postupne, každá jedna domnienka je relevantná len v prípade, keď predchádzajúca neplatí alebo bola vyvrátená.

f) Vzhľadom na potenciálnu nezákonnosť súkromného znaleckého posudku, ktorý predložil navrhovateľ spolu so žalobou, považujú sťažovatelia začatie konania za nezákonné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na obsahové náležitosti ústavnej sťažnosti a v nej uvedené argumenty sťažovateľov ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí. Ústavná sťažnosť sťažovateľov neobsahuje relevantnú ústavnoprávnu argumentáciu o tom, ako mali byť porušené ich označené základné práva na manželský a rodinný život napadnutým uznesením, ich ústavná sťažnosť neobsahuje petit, nie sú zastúpení advokátom a o jeho ustanovenie ústavný súd ani nepožiadali.

8. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti (II. ÚS 26/2020). Z § 56 ods. 3 v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde vyplýva, že v prípade odstrániteľných nedostatkov ústavnej sťažnosti môže (teda nemusí) ústavný súd vyzvať navrhovateľa (v danom prípade sťažovateľov), aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Inými slovami, za daného stavu bolo na zväžení ústavného súdu, či na doplnenie odstrániteľnej chýbajúcej zákonnej náležitosti sťažovateľov vyzve. Pri skúmaní rozsahu práva uváženia ústavného súdu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde (teda či sťažovateľov vyzve alebo nevyzve, aby v určenej lehote nedostatok ústavnej sťažnosti odstránili) treba zásadne zdôrazniť, že nejde o voľnú úvahu, ktorá by vlastne znamenala svojvoľu pri posudzovaní takejto otázky. Rozhodovanie v týchto súvislostiach sa musí riadiť určitými zásadami tak, aby bolo dostatočne predvídateľné a transparentné. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu výzva na odstránenie nedostatku návrhu prichádza do úvahy najmä na odstraňovanie jeho formálnych nedostatkov, avšak nie samotnej podstaty (esenciálnej náležitosti) návrhu (m. m. I. ÚS 155/2019).

9. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ústavnú sťažnosť v predloženom znení, t. j. namietajúcu bližšie neidentifikovaný postup okresného súdu v označenom súdnom konaní alebo v inej časti ústavnej sťažnosti a požadujúcu „*prešetrovanie zákonnosti vydaného Uznesenia Okresným súdom Nové Zámky*“, nemožno považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Nedostatok sa vzťahuje aj na absenciu petitu ústavnej sťažnosti, v ktorom by boli jednoznačne identifikované sťažovateľom namietané postupy porušovateľa, resp. jeho rozhodnutie, ktorým mali byť porušené označené práva sťažovateľov (II. ÚS 400/2023, II. ÚS 242/2024).

10. Možno preto uzavrieť, že sťažovateľmi predložená ústavná sťažnosť trpí takými zásadnými vadami, ktoré sa netýkajú len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týkajú sa jej esenciálnej obsahovej náležitosti, preto ústavný súd sťažovateľov nevyzýval na odstránenie tohto nedostatku a ústavnú sťažnosť pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom odmietol (m. m. II. ÚS 102/2019, II. ÚS 233/2021, II. ÚS 270/2021, II. ÚS 433/2021, II. ÚS 99/2022, II. ÚS 131/2023).

11. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že sťažovatelia v rozpore s § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie sú v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom a ani nepožiadali ústavný súd o ustanovenie advokáta pre toto konanie. Úlohou ústavného súdu nie je nahradzovať úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

12. Ústavný súd už len ako *obiter dictum* uvádza, že porušenie označených základných práv sťažovateľov (právo na manželský a rodinný život) nemôže vyvolať napadnuté uznesenie okresného súdu o nariadení znaleckého dokazovania, ktoré môže slúžiť len ako čiastkový dôkaz pre účely rozhodnutia vo veci samej. Práve rozhodnutie v merite veci napokon môže podliehať prieskumnému konaniu na nadriadených súdoch a v konečnom dôsledku i na ústavnom súde.

13. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa argumentáciou sťažovateľov v ich ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu